

PF 2018

POUR FÉLICITER. Ryze české novoroční přání ve francouzštině. Původně omluvenka zakladatele velkobřezenského zámku Karla Chotka.

Přání a dárky k Novému roku jsou na celém světě zřejmě staré jako kalendář sám. Zakladatel zámku ve Velkém Březně, hrabě Karel Chotek z Chotkova a Vojnína, ale stál u zrodu hromadného rozesílání psaných novoročenek.

Mnohé historické studie uvádějí, že první blahopřejné lístky na světě vyráběla tiskárna ve skotském Edinburghu v roce 1841. Nejstarší novoroční přání, která lze datovat pak vyšla o rok později.

Hrabě Karel Chotek ale tyto průkopníky předběhl o dobrých čtrnáct let. Jako prezident zemského gubernia a nejvyšší purkrabí v Čechách měl Karel Chotek obrovskou spoustu povinností. A tak problém, jak se vyhnout tehdejšímu zvyku osobně navštívit všechny známé a přátele s přáním štěstí do nového roku a přitom nevypadat jako nezdvorač, vyřešil v roce 1827 tím, že si nechal vytisknout speciální kartičky s textem - nešlo tedy ani tak o novoroční přání, jako spíše o omluvu ze společenských povinností velmi vytíženého politika a podnikatele. Byly to tedy jakési umělecké omluvenky. Ty se ale brzy změnilly na klasické blahopřání.

Své první sváteční omluvenky nechal Chotek navrhnout a tisknout přímo u Josefa Berglera, ředitele Pražské kreslířské akademie. Kartičku pak hrabě doplnil přáním ve francouzštině, jazyku diplomatů, šlechty a vzdělanců. **Pour féliciter** se dá přeložit jako „pro štěstí“, ale více odpovídá výrazu „k blahopřání“. Psávalo se tak ve Francii na zadní stranu vizitky jako zpráva „nezastiženému navštívenému,“ či do kytice s blahopřáním člověku, který nebyl přítomen.

Chotkova vznešená omluvenka s ocelorytinou, navrženou slavným Josefem Berglerem, tak dala novoročenkám jasný charakter uměleckých děl. Zpočátku byly nejoblíbenější obrázky bohyně Fortuny, ale výtvarná témata těchto blahopřání se postupně mnohonásobně rozrostla.

Novoročenky se v Českých zemích záhy staly i výnosným obchodním artiklem. Výtěžek z jejich prodeje Chotek většinou zasílal dobročinným ústavům pečujícím o sirotky, chudé a nemocné.

Když Chotek začal s výstavbou svého nového zámku ve Velkém Březně, kde potom dožil, jeho novoroční omluvenky už měly šestnáctiletou tradici.

Novoročenky a přání Pour féliciter - časem proměněná na pověstná dvě písmena PF a doplněná letopočtem, v českých zemích rychle zdomácněly a zvyk je každoročně posílat svým přátelům se u nás, na rozdíl od ciziny, velmi rozšířil. Za devět let je budeme posílat už rovných 200 roků.

Ze zámku Velké Březno tedy **POUR FÉLICITER 2018**. Pan hrabě se omlouvá...

Jana Soukupová, Miloš Musil